ജലോപരിതലത്തിലെ ഉടലെഴുത്തുകൾ

പ്രൊഫ.വി. ലിസി മാത്യു
മലയാളവിഭാഗം, ശ്രീശങ്കരാചാര്യ സംസ്കൃതസർവ്വകലാശാല, പയ്യന്നൂർ കേന്ദ്രം

'കോട്ടംവിട്ടതെ'ന്ന് ഖ്യാതിനേടിയ കോട്ടയം കഥകളിലെ ആമുഖശ്ലോകങ്ങളിൽ കഥകളിയുടെ വികാസചരിത്രത്തിലെ നിർണായക മുഹൂർത്തങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വ്യക്തമായ സൂചനകളുണ്ട്. കണ്ണൂരിന്റെ പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലായി നിലകൊണ്ടിരുന്ന പുരാതന നാട്ടുരാജ്യമായ കോട്ടയത്തിന് കേരളത്തിന്റെ ക്ലാസിക് കലാരൂപമായ കഥകളിയിൽ വലിയ സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ കഴിഞ്ഞെന്നത് അതിശയകരമായി തോന്നിയേക്കാം. കാരണം, തെയ്യത്തിന്റെയും തിറകളുടെയും നാടായ ഉത്തരകേരളത്തിൽ കഥകളിക്ക് നിലവിൽ പ്രചാരം കുറവാണ്. കാവിലെ അനുഷ്ഠാനങ്ങൾക്കും വാമൊഴിവഴക്കങ്ങൾക്കും പ്രാദേശികജനത പ്രാമുഖ്യം കൊടുത്തതുകൊണ്ടാവാം ഇങ്ങനെ സംഭവിച്ചത്. സമൂഹത്തിലെ ബഹുതലങ്ങളിലുള്ള ജനങ്ങളെ, വിശേഷിച്ച് സാധാരണക്കാരെ, കൂട്ടിയിണക്കിക്കൊണ്ട് തെയ്യങ്ങളും ഇതര നാടോടി ആവിഷ്കാരങ്ങളും അരങ്ങ് നിറയുന്നു. സാഹിത്യവും സംഗീതവും അഭിനയവും മാത്രമല്ല, അനുഷ്ഠാനവശങ്ങളും കൂടിച്ചേർന്നപ്പോൾ തെയ്യംപോലുള്ള കലകൾ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ സാമാന്യജനങ്ങളുടെ സഹൃദയത്വത്തെ— ആത്മീയമായും ആന്തരികമായും—തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്ന ആസ്വാദനവഴികളായി മാറി. എന്നാൽ, ഒരുകാലത്ത് സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിന്റെയും ക്ഷേത്രകലകളുടെയും കാര്യത്തിൽ ഉത്തരകേരളം സമ്പന്നമായിരുന്നുവെന്ന് ചരിത്രം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. കണ്ണൂരിനടുത്തുള്ള ഏഴിമലയിലെ മൂഷകവംശരാജാക്കന്മാരെക്കുറിച്ച് അവരുടെ സദസ്യനായിരുന്ന അതുലൻ രചിച്ച മൂഷകവംശം മഹാകാവ്യം ഇതിനു തെളിവാണ്.

ആര്യാധിനിവേശകാലത്ത് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട വിഖ്യാതഗ്രാമങ്ങളാണ് പെരിഞ്ചെല്ലൂരും പയ്യന്നൂരും. പില്ക്കാലത്ത് ഈ രണ്ടു ഗ്രാമങ്ങളും സാംസ്കാരികരംഗത്ത് ഏറെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. ആര്യസംസ്കൃതിയുടെ സ്വാധീനഫലമായിട്ടാവാം, ഇവിടെയുള്ള നിരവധി ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ, ആചാരത്തിന്റെ ഭാഗമായി, ഇപ്പോഴും സജീവമായി കൂത്തുനടത്തുന്നുണ്ട്. കൊട്ടിയൂർക്ഷേത്രത്തിൽ ഇടവത്തിലെ വിശാഖം മുതൽ 25 ദിവസവും മാടായിക്കാവിൽ ചിങ്ങം 30 മുതൽ തുലാസംക്രമംവരെയും തളിപ്പറമ്പ് ശിവക്ഷേത്രത്തിൽ ചിങ്ങം ഒന്നുമുതൽ 45 ദിവസവും പയ്യന്നൂർ സുബ്രഹ്മണ്യസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ വൃശ്ചികം 1 മുതൽ15 ദിവസവും കരിവെള്ളൂർ മഹാദേവക്ഷേത്രത്തിൽ കന്നി 30 മുതൽ 30 ദിവസവുമാണ് കൂത്ത് നടത്തുന്നത്. ചാക്യാൻമാർവന്ന് അനുഷ്ഠാനവിധിയനുസരിച്ച് കൂത്തുനടത്തുമ്പോൾ അത് ദൃശ്യകലകളോട്

ഇന്നാട്ടിലുണ്ടായിരുന്നവർ പുലർത്തിയിരുന്ന മനോഭാവം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെയും രാമനാട്ടത്തിന്റെയും ചുവടുപിടിച്ച് കഥകളി രൂപപ്പെട്ടപ്പോൾ സവിശേഷമായ ആ കലാരൂപം ഉൾക്കൊള്ളാനും ആ മേഖലയിൽ ഗണ്യമായ സംഭാവനകൾ നല്കാനും വടക്കൻ കേരളത്തിനുകഴിഞ്ഞത് കലയോടുള്ള അഭിനിവേശം കൊണ്ടാണ്.

കൊല്ലവർഷം 829-ൽ ഗീതഗോവിന്ദത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി കോഴിക്കോട് മാനവേദരാജാവ് കൃഷ്ണഗീതി എന്ന ഒരു സംസ്കൃതകാവ്യം രചിച്ച് രംഗാവതരണത്തിന് ഉതകും വിധത്തിൽ ചിട്ടപ്പെടുത്തി കൃഷ്ണനാട്ടം എന്നപേരിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണാവതാരം, കാളിയമർദ്ദനം, രാസക്രീഡ, കംസവധം, സ്വയംവരം, ബാണയുദ്ധം, വിവിദവധം, സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നിങ്ങനെ എട്ടുഭാഗങ്ങളായി അവതരിപ്പിച്ച കൃഷ്ണനാട്ടത്തെ കേരളീയമായ ആദ്യത്തെ നൃത്തനാടകം എന്നുപറയാം. തൊപ്പിമദ്ദളം, ശുദ്ധമദ്ദളം, ചേങ്ങില എന്നിവയാണ് കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന് വാദ്യങ്ങളായി ഉപയോഗിച്ചത്. ഇന്ന് ഗുരുവായൂർ ക്ഷേത്രത്തിൽ മാത്രമായി ഈ കലയുടെ അവതരണം ഒതുങ്ങിപ്പോയി.

കൃഷ്ണനാട്ടത്തെക്കുറിച്ചറിഞ്ഞ കൊട്ടാരക്കരതമ്പുരാൻ കലാകാരന്മാരെ തന്റെ നാട്ടിലേക്ക് അയച്ചുതരണമെന്ന് മാനവേദരാജാവിനോട് ആവശ്യപ്പെട്ടു. എന്നാൽ കൃഷ്ണനാട്ടം ആസ്വദിക്കാൻ വൈഭവമുള്ളവർ കൊട്ടാരക്കരയിലില്ലെന്നുപറഞ്ഞ് അപേക്ഷ മാനവേദൻ നിരസിച്ചു. സ്വാഭാവികമായും കൊട്ടാരക്കരതമ്പുരാന് വാശിയുണ്ടായി. ക്ഷേത്രങ്ങളും കൊട്ടാരങ്ങളും നാടിന്റെ സാംസ്കാരിക അന്തരീക്ഷത്തെ രൂപപ്പെടുത്തിയിരുന്ന അക്കാലത്ത് കലാപൈതൃകം രാജാവിന്റെ അഭിമാനമാനകംകൂടിയായിരുന്നു. അതിനാൽ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ പുത്രകാമേഷ്ടി, സീതാസ്വയംവരം, വിച്ഛിന്നാഭിഷേകം, ഖരവധം, ബാലിവധം, തോരണയുദ്ധം,സേതുബന്ധനം, യുദ്ധം എന്നിങ്ങനെ ഏട്ടു ഭാഗങ്ങളായി രാമനാട്ടം എന്ന പേരിൽ രാമായണത്തെ വേദിയിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. കൃഷ്ണനാട്ടത്തെപ്പോലെ രാമായണത്തെ എട്ടു ഭാഗങ്ങളായി തിരിച്ചതും കംസവധം, വിവിദവധം എന്നീഭാഗങ്ങൾക്ക് സമാനമായി ഖരവധം, ബാലിവധം എന്നീ രണ്ടുവധങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തിയതും മാനവേദരാജാവിനോട് കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനുതോന്നിയ വാശിയുടെ ബഹിർസ്ഫുരണമായി കാണുന്നവരുണ്ട്. രാമനാട്ടത്തിൽ മണിപ്രവാളത്തിനാണ് പ്രാധാന്യം ഏറെയുള്ളത്. ആ മണിപ്രവാളമാകട്ടെ ഗുണസമ്പുഷ്ടമായി അനുഭവപ്പെട്ടതുമില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് 'തമ്പുരാൻ മണിപ്രവാളത്തെ ചിത്രവധം ചെയ്തു'വെന്ന് പില്ക്കാലത്ത് ഉള്ളൂരിന് അഭിപ്രായപ്പെടേണ്ടിവന്നത്.

പരിമിതികളേറെയുള്ള ആവിഷ്കാരമായിരുന്നെങ്കിലും കഥകളിയുടെ പൂർവ്വരൂപമായി കണക്കാക്കുന്നത് രാമനാട്ടത്തെയാണ്. രാമനാട്ടത്തെ കഥകളിയാക്കിമാറ്റിയത് കോട്ടയത്തുതമ്പുരാനാണ്. കേരളീയരുടെ തനതുകലാരൂപമായി അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്ന കഥകളിയ്ക്ക് സാഹിത്യം, സംഗീതം, വേഷവിധാനം, അഭിനയരീതി എന്നിങ്ങനെയുള്ള കാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ചിട്ട നല്കി. "നിയമാനുസൃതരീതിക്ക് കഥകളെഴുതി രസതാളവലയത്തിനുള്ളിൽ നടന്മാരെ നിബദ്ധരാക്കി ദുഃസ്വാതന്ത്ര്യം നിരോധിച്ച് കഥകളിയുടെ തനി പ്രൗഢി നിലനിർത്തിയത് കോട്ടയംരാജാവാ"ണെന്ന് കഥകളിപ്രകാരത്തിൽ പന്നിശ്ശേരി നാണുപിള്ള പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിന് തമ്പുരാനെ സഹായിച്ചത് സേനയിലെ കുപ്പിണിമേധാവിയായിരുന്ന ചാത്തുപ്പണിക്കരാണ്. കഥകളിയിലെ പതിഞ്ഞപദം പണിക്കരുടെ സംഭാവനയാണ്. ക്രിസ്തുവർഷം 1665-നും 1725-നും ഇടയിലാണ് കോട്ടത്തുതമ്പുരാൻ ജീവിച്ചിരുന്നതെന്ന് അഭിപ്രായമുണ്ട്. (നായർ എം.കെ.കെ., 1990. കഥകളി. പുറം.33). കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന്റെ മരണശേഷം ചാത്തുപ്പണിക്കർ കല്ലടിക്കോട്ടു താമസിച്ചുകൊണ്ട് കളരിയും കളിയോഗവും നടത്തി. തമ്പുരാനും പണിക്കരും ചേർന്ന്

ചിട്ടപ്പെടുത്തി പരിശീലിപ്പിച്ച കഥകളി സമ്പ്രദായം 'കല്ലടിക്കോടൻവഴി' എന്നാണ് ഇപ്പോഴും അറിയപ്പെടുന്നത്.

ബകവധം, കല്യാണസൗഗന്ധികം, കിർമീരവധം, നിവാതകവചകാലകേയവധം എന്നിവയാണ് കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ. കഥകളി അഭ്യസിക്കുന്നവർ ഇപ്പോഴും ഈ നാലു കൃതികൾ തന്നെയാണ് ചിട്ടപ്പെടുത്തി പരിശീലിക്കുന്നത്. ഇവ നാലും വശമാക്കിയാൽ മറ്റേതുകഥയും അവതരിപ്പിച്ച് ഫലിപ്പിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂവെന്നാണ് വിശ്വാസം. കോട്ടയം തമ്പുരാന്റെ അമ്മ മകന്റെ രചനകളെ—ആടാനും പാടാനുമുള്ള മികവിനെ മുൻനിർത്തി—വിലയിരുത്തിയ കഥയ്ക്ക് വലിയ പ്രചാരമുണ്ട്.

കഥകളി ചടങ്ങുകൾക്ക് നിയതമായ ചട്ടക്കൂടുണ്ടാക്കിയത് കോട്ടയത്തു തമ്പുരാനാണ്. കഥാരംഭത്തിനുമുമ്പ് ഔചിത്യമുള്ള പൂർവ്വരംഗം ആവിഷ്കരിച്ചത് ഈ മേഖലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനസംഭാവനയാണ്. അഭിനേതാക്കൾക്കുപുറമെ അണിയറക്കാർക്ക് അവരുടെ കഴിവ് വേദിയിൽ അവതരിപ്പിക്കാനുള്ള അവസരമാണ് പൂർവ്വരംഗം. കഥകളി വാദ്യങ്ങളായ ചെണ്ട, മദ്ദളം, ചേങ്ങില, കൈമണി എന്നിവ ഉപയോഗിച്ച് നടത്തുന്ന കേളി കൊട്ടാണ് കഥകളിയുടെ പ്രാരംഭ ചടങ്ങ്. ശുദ്ധമദ്ദളം അഥവ അരങ്ങ് കേളി എന്നറിയപ്പെടുന്ന അടുത്ത ചടങ്ങ് മദ്ദളം ഉപയോഗിച്ചുള്ള വാദ്യമേളമാണ്. മൂന്നാമത്തെ ചടങ്ങായ തോടയം കഥകളി കലാകാരന്മാർ വേദിയിൽ വന്നുനടത്തുന്ന ഈശ്വരവന്ദനമാണ്. തോടയത്തിനുശേഷം വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നു. പുറപ്പാട് വേഷക്കാർ വന്ന് കലാശം എടുത്ത് രംഗം വിട്ടാൽ മേളക്കാരും പാട്ടുകാരും ചേർന്ന് മേളപ്പദം ആരംഭിക്കുന്നു. 'മഞ്ജുതര'യടക്കമുള്ള എട്ട് ചരണങ്ങൾ എട്ടുവ്യത്യസ്ത രാഗങ്ങളിൽ ആലപിക്കുന്ന ഈ ചടങ്ങ് ആരംഭിച്ചത് കോട്ടയത്തുതമ്പുരാനാണ്.

രംഗാവതരണത്തിന് മുന്നോടിയായി ഇരുപത്തൊന്നാം അഷ്ടപദിയായ മഞ്ജുതര കടന്നുവന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു കഥ പ്രചാരത്തിലുണ്ട്. ഒരിക്കൽ കഥകളിയുടെ അരങ്ങേറ്റദിവസം തന്റെ ഗുരുവിനെ കോട്ടയത്തുതമ്പുരാൻ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി. വന്ദനശ്ലോകം ആരംഭിച്ച സമയത്ത് കോവിലകത്തിന്റെ തെക്കിനിയിൽ ഉറങ്ങുകയായിരുന്ന ഗോവിന്ദഗുരു വന്ദനശ്ലോകം ആലപിച്ചപ്പോൾ ഉണരുകയും 'ഗോവിന്ദമാദ്യം ഗുരും' എന്നുകേട്ട് അത്യധികം സന്തോഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ശിഷ്യന്റെ ഗുരുഭക്തിയുടെ ആഴം മനസ്സിലാക്കിയ അദ്ദേഹം വേദിയിലേക്കെത്താൻ തിടുക്കപ്പെട്ടു. ഗുരുവിന്റെ ഉറക്കത്തിന് തടസ്സമാവേണ്ട എന്നുകരുതിയ ആരോ ഗോവണിപ്പലക അടച്ച് കൊളുത്തിട്ടിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഉദ്ദേശിച്ചസമയത്ത് വേദിയിലെത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വാതിൽ തുറപ്പിച്ച് എത്തിയപ്പോഴേക്കും കളിയരങ്ങിൽ പുറപ്പാടു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. നിറകണ്ണുകളോടെ ശിഷ്യനെ ആലിംഗനംചെയ്ത് ഗുരു വൈകിപ്പോയെങ്കിലും മംഗളാചരണത്തിൽ തന്റെ വകയെന്ന നിലയിൽ മഞ്ജുതര പാടി. ഗുരുനാഥന്റെ ആശിസ്സിനുവേണ്ടി അന്നുമുതൽ കളിയോഗത്തിന് മഞ്ജുതര ആലപിക്കണമെന്ന് തമ്പുരാൻ കല്പിച്ചു.

കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന്റെ ജീവിതകാലമോ ആട്ടക്കഥാരചന നടത്തിയ കാലഘട്ടമോ ഏതാണെന്ന് കൃത്യമായി നിർണ്ണയിക്കാനുള്ള സൂചനകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകളിലില്ല. എന്നാൽ പൂർവ്വരംഗത്ത് ഉപയോഗിക്കുന്ന വന്ദനശ്ലോകങ്ങളിലും കവിപ്രശസ്തിയിലും മറ്റും ആട്ടക്കഥാകർത്താവിനെക്കുറിച്ച് സവിശേഷമായ ചില പരാമർശങ്ങൾ കാണാൻ കഴിയും. ഇക്കാര്യങ്ങൾ മുൻനിർത്തി നിരവധി ഐതിഹ്യങ്ങൾ പ്രചാരത്തിലുണ്ട്. യുക്തിയുടെയും വിശ്വാസ്യതയുടെയും പിൻബലം കുറവാണെങ്കിലും ഈ ഐതിഹ്യങ്ങൾ വടക്കൻകേരളത്തിന്റെയും കഥകളിയുടെയും നിർണ്ണായകമായ ചരിത്രഘട്ടത്തെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്.

അസ്തി സ്വഹസ്താർജ്ജിതവീര്യധാമ്നാം
ശസ്താ ഹരിശ്ചന്ദ്രകുലോത്ഭവാനാം
പൃഥ്വീപതീനാം പുരളീതിനാമ്നാ
പുരീ പുരാരാതിനിഷേവകാണാം.

ശ്രീമാനനർഘഗുണശാലിതയാ നൃപാണാം
ഭൂഷായിതോ നിജകരാത്തസമസ്തതേജാഃ
കാമപ്രദാനമിതകല്പമഹീരുഹഃ സ
ചിന്താമണിർജയതി കേരളവർമ്മനാമാ.

തദനന്തരജേന നിർമ്മിതം
തദിദം പാണ്ഡുഭവാം കഥാമൃതം
സ്വദതേ സ്വദതാം ദയാലവേ
യദുനാഥാംഘ്രിസമർപ്പിതാത്മനാം.

എന്നിങ്ങനെയുള്ള ആമുഖശ്ലോകങ്ങളിൽ വടക്കൻ കേരളത്തിന്റെയും കോട്ടയം രാജവംശത്തിന്റെയും ചരിത്രം സൂചിതമാകുന്നുണ്ട്. വീരയശസ്സുള്ളവരും ഹരിശ്ചന്ദ്രരാജാവിന്റെ വംശത്തിൽ ജനിച്ചവരും ത്രിപുരാന്തകനായ ശിവനെ സേവിക്കുന്നവരുമായ രാജാക്കൻമാരുടെ പുരളി എന്ന രാജധാനി സർവ്വോല്ക്കർഷേണ വർത്തിക്കുന്നതായി പറയുന്നു. ഇവിടെ പരാമർശിക്കുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രരാജാവ് തീർച്ചയായും വടക്കൻകേരളത്തിലെ പ്രബലനായ ഭരണാധികാരിയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. 'യേഷാം വംശേ സമജനി ഹരിശ്ചന്ദ്രനാമാ നരേന്ദ്ര' എന്ന് കോകിലസന്ദേശത്തിൽ ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ അനുസ്മരിച്ചിട്ടുള്ളത് ഇതേ രാജാവിനെതന്നെയാണ്. ഹരിശ്ചന്ദ്രരാജാവിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഒട്ടേറെ കഥകൾ ഇന്ന് പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നുണ്ട്. കേരളോല്പത്തിയിൽ ഇരുപതാമത്തെ പെരുമാളായി വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രപെരുമാളാണ് പുരളിമലയിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻകോട്ട പണികഴിപ്പിച്ചത്. പുരളീശൻ അഥവാ പുരളിരാജാവ് എന്നറിയപ്പെട്ട ഈ രാജാവിന്റെ അനന്തരപരമ്പരകളും പുരളിരാജാക്കൻമാർ എന്നാണ് അറിയപ്പെട്ടത്.

മുഴക്കുന്നിലെ പിണ്ടാലിക്കളരി

കരബലംകൊണ്ടു നേടിയ പ്രഭാവഗുണമുള്ളവൻ എന്ന വർണ്ണനക്കിണങ്ങുന്ന മട്ടിലാണ് പുരളി രാജവംശത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള ഐതിഹ്യമുള്ളത്. ഒരിക്കൽ ശത്രുക്കളുടെ ശക്തമായ ആക്രമണമുണ്ടായ സമയത്ത് കോലത്തിരി രാജാവ് സൈന്യശേഖരണം നടത്താൻ ഒരു ക്ഷത്രിയനെ അന്വേഷിച്ചു. പുരളിമലയിൽ ആയുധാഭ്യാസികളും പ്രഗത്ഭരുമായ രണ്ടുപേരുണ്ടെന്നറിഞ്ഞ് അദ്ദേഹം അവരെ സമീപിച്ച് സഹായമഭ്യർത്ഥിച്ചു. മറ്റൊരാളുടെ കീഴിൽ സൈന്യസേവനം നടത്തുന്നത് അഭിമാനകരമല്ലെന്നും ആവശ്യമെങ്കിൽ സ്വതന്ത്രനിലയിൽ സഹായിക്കാമെന്നും അവർ അറിയിച്ചു. അതനുസരിച്ച് പുരളി

കുമാരധാര

മലയുൾപ്പെടെയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾചേർന്ന പുറനാട്ടുകരയിൽ സ്വതന്ത്രവാഴ്ച നടത്തുവാൻ കോലത്തിരി അവരെ അനുവദിച്ചു. പുറനാട്ടുകര, പുറാട്ടര, പ്രാട്ടര എന്നീ പേരുകളിലൊക്കെ പില്ക്കാലത്ത് അറിയപ്പെട്ടത് ഈ രാജവംശമാണ്. ഇവരുടെ കീഴിൽ പന്തീരായിരം പടയാളികൾചേർന്ന ഒരു സൈന്യം 'പ്രാട്ടര പന്തീരായിരം' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായി. ഇവർക്കു പരിശീലനം നല്കിയത് നമ്പീശൻമാരായ പിണ്ടാലിഗുരുക്കൻമാരാണ്. മുഴക്കുന്നിൽ പിണ്ടാലിക്കളരി ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്.

കോട്ടയംതമ്പുരാന് ആട്ടക്കഥ രചിക്കാൻ തക്കതായ പ്രതിഭയും ഭാഷാവ്യുല്പത്തിയും ലഭിച്ചതിനുപിന്നിൽ കുമാരധാരയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു ഐതിഹ്യം നിലവിലുണ്ട്. എന്നാൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രരാജാവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തിയാണ് നാട്ടുമൊഴികളിൽ ഈ കഥക്ക് കൂടുതൽ പ്രചാരമുള്ളത്. സാമൂതിരി രാജാവ് മരണമടഞ്ഞസമയത്ത് അനുശോചനമറിയിച്ചുചെല്ലാൻ മറ്റാരുമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അല്പബുദ്ധിയായ ഒരു കുമാരനെ കോവിലകത്തെ അമ്മ പറഞ്ഞയച്ചു. കോവിലകത്തുചെന്ന് 'മയാ കിം കർത്തവ്യം' എന്നു ചോദിക്കണമെന്നും ചട്ടംകെട്ടി. പോകുന്നവഴിയിൽ ചോദിക്കേണ്ട കാര്യം കുട്ടി പലതവണ

ആവർത്തിച്ചുപഠിച്ചെങ്കിലും അവിടെ എത്തിയപ്പോൾ 'മയ കിം കർത്തവ്യം' എന്നാണു പറഞ്ഞുപോയത്. ചോദ്യം കേട്ട തമ്പുരാൻ 'ദീർഘോച്ചാരണം കർത്തവ്യം' എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞ് കുട്ടിയെ മടക്കി. വിവരമറിഞ്ഞ് അമ്മക്ക് ലജ്ജയും വ്യസനവുമുണ്ടായി. അപമാന ഭാരം താങ്ങാനാവാതെ പുരളിമലയിൽനിന്നും ഒഴുകിവരുന്ന കുമാരധാര എന്നറിയപ്പെടുന്ന നീരൊഴുക്കിൽ അമ്മ കുട്ടിയെ ഉപേക്ഷിച്ചു. കുമാരധാരയിലെ ഔഷധഗുണമുള്ള ജലത്തിൽ കിടന്നാൽ സവിശേഷസിദ്ധികളുണ്ടാകുമെന്ന് ആൾക്കാർ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അത്. ദിവസം മുഴുവൻ വെള്ളത്തിൽ കിടന്ന കുട്ടി സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നതുകേട്ട് വഴിപോക്കർ ആ വിവരം കൊട്ടാരത്തിൽ അറിയിക്കുകയും കൊട്ടാരത്തിൽനിന്ന് അവനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാൻ ആൾക്കാർ എത്തുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ തന്നെ വേദനിപ്പിച്ച കോവിലകത്തേക്ക് തിരികെ പോകാൻ കൂട്ടാക്കാതെ കുട്ടി പുരളിമലകയറി ഹരിശ്ചന്ദ്ര പെരുമാളായിമാറി.

കോട്ടയംരാജാവിന്റെ വന്ദനശ്ലോകങ്ങളിൽ പരാമർശിക്കപ്പെടുന്ന ഈശ്വരൻമാർ മുഴക്കുന്നിലെ ദുർഗ്ഗയും കൊട്ടിയൂർപെരുമാളും പോർക്കലിയും ശ്രീകൃഷ്ണനുമാണ്.

സ്ഫടികധവളഭാസം ഫുല്ലകന്ദാഭഹാസം
കനകഗിരിശരാസം കല്മഷധ്വാന്തഹംസം
വിഹിതപുരനിരാസം വാങ്മയീതീരവാസം
ഭജത ബഹുവിലാസം ബാലചന്ദ്രാവതംസം.

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ സ്ഫടികധവളശോഭയുള്ളവനും ത്രിപുരാന്തകനും വാങ്മയീതീരവാസിയുമായ കൊട്ടിയൂർ പെരുമാളെ സ്തുതിക്കുന്നു. ബാവലിപ്പുഴയാണ് വാങ്മയീതീരം. കൊട്ടിയൂർക്ഷേത്രത്തിനുമുമ്പിലൂടെ ഒഴുകുന്ന ബാവലിപ്പുഴ കടലിനോടടുക്കുമ്പോൾ വളപട്ടണംപുഴയായി പരിണമിക്കുന്നു. തോറ്റംപാട്ടുകളിലും ഞാറ്റുപാട്ടുകളിലും വളപട്ടണംപുഴയെ നെയ്യാർ എന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാറുണ്ട്. കൊട്ടിയൂർ ക്ഷേത്രത്തിലെ പൂജാസന്ദർഭങ്ങളിൽ

കോട്ടയം കോവിലകം അവശിഷ്ടങ്ങൾ

മൃദംഗശൈലേശ്വരിക്ഷേത്രം

വിഹഗവീക്ഷണം

ഉപയോഗിക്കുന്ന നെയ്യ് ഒഴുകി വെള്ളത്തിൽ കലരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഈ പുഴയ്ക്ക് നെയ്യാർ എന്ന വിളിപ്പേര് ലഭിച്ചത്. കോട്ടയം രാജാക്കന്മാരുടെ ഇഷ്ടദൈവമാണ് കൊട്ടിയൂരപ്പൻ.

"മാതംഗാനനമബ്ജവാസരമണീം
ഗോവിന്ദമാദ്യം ഗുരും
വ്യാസം പാണിനിഗർഗ്ഗനാരദകണാ-
ദാദ്യാൻ മുനീന്ദ്രാൻ ബുധാൻ
ദുർഗ്ഗാഞ്ചാപി മൃദംഗശൈലനിലയാം
ശ്രീപോർക്കലീമിഷ്ടദാം
ഭക്ത്യാ നിത്യമുപാസ്മഹേ സപദി നഃ
കുർവ്വന്ത്വമീ മംഗളം."

എന്ന പ്രസിദ്ധശ്ലോകത്തിൽ ഗണപതി, സരസ്വതി, ഗുരു ഗോവിന്ദശാസ്ത്രികൾ, വ്യാസൻ, പാണിനി, ഗർഗൻ, നാരദൻ, കണാദൻ, മൃദംഗശൈലേശ്വരിയായ ദുർഗ, പോർക്കലി എന്നിവരെയാണ് സ്മരിക്കുന്നത്. കോട്ടയം രാജാക്കന്മാരുടെ ഇഷ്ടദേവതയായിരുന്നു പോർക്കലിഭഗവതി. മൃദംഗശൈലേശ്വരക്ഷേത്രത്തിനോടുചേർന്ന് കോട്ടയം അഥവാ പഴശ്ശിക്കോവിലകത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. അടുക്കളക്കിണറും കുളവും കാടുപിടിച്ചു കിടക്കുന്നു. കോവിലകവും പോർക്കലീക്ഷേത്രവും ഒരേ കെട്ടിടത്തിൽതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് ഊഹിക്കാം. പോർക്കലിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരുന്ന സ്ഥാനം മണ്ണുവീണ് നികന്ന അവസ്ഥയിലാണ്. ഏതാനും പടവുകളും ഉണ്ടും മാത്രമേ അവിടെ അവശേഷിച്ചിട്ടുള്ളൂ. പടവിറങ്ങി എത്തിച്ചേരേണ്ടിയിരുന്ന ഗുഹാക്ഷേത്രമായിരുന്നു ഇത്. ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പ്രതിഷ്ഠയും ഇതോടുചേർന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇവിടെ പ്രത്യേക പൂജകൾ നടത്തിയതിനുശേഷം മാത്രമേ കോട്ടയത്തുതമ്പുരാക്കന്മാർ യുദ്ധത്തിനുപോയിരുന്നുള്ളൂ. ഈ ക്ഷേത്രത്തിൽ നരബലി നടത്തിയിരുന്നതായും പറയപ്പെടുന്നു.

കേരളസിംഹമെന്ന് പ്രസിദ്ധിനേടിയ കോട്ടയംരാജാവായ വീരപഴശ്ശിരാജയുടെ ഉപാസനാമൂർത്തിയായും അറിയപ്പെടുന്ന ദേവിയാണ് മൃദംഗശൈലേശ്വരി. ദേവലോകത്തുനിന്നും ഒരു മിഴാവ് അഥവാ മൃദംഗം പറന്നുവന്നുവീണതിനാലാണ് മൃദംഗശൈലമെന്ന പേര് ആ പ്രദേശത്തിന് ലഭിച്ചത്. ശ്രീകോവിലിന്റെ തെക്കുകിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള വാതിൽമാടത്തിൽ മിഴാവുരൂപത്തിൽ ദേവി സ്വയംഭൂവായെന്ന് ഭക്തർ വിശ്വസിക്കുന്നു. മൃദംഗശൈലം മലയാളത്തിൽ മിഴാവുകുന്നാവുകയും പിന്നീടത് ലോപിച്ച് മുഴക്കുന്നാവുകയും ചെയ്തുവത്രേ. ഇവിടെ വന്നുപ്രാർത്ഥിച്ചാൽ കലാസാഹിത്യാദിമേഖലകളിൽ ശോഭിക്കാനാവുമെന്നാണ് വിശ്വാസം. ഏറെ പഴക്കമുള്ള ഈ ക്ഷേത്രം ഐതിഹ്യമനുസരിച്ച്

പരശുരാമൻ പ്രതിഷ്ഠനടത്തിയ നൂറ്റിയെട്ട് ദുർഗാക്ഷേത്രങ്ങളിലൊന്നാണ്. പഴശ്ശിരാജാവിന്റെ മുൻതലമുറക്കാരനായ കോട്ടയത്തുതമ്പുരാൻ കഥകളിയ്ക്കും കഥകളിസംഗീതത്തിനും നല്കിയ സംഭാവനകൾ ഇതിന് അടിവരയിടുന്നു. 'കോട്ടംവിട്ട കോട്ടയംകഥ'കൾ നാലും ഈ ക്ഷേത്രപരിസരത്തുവച്ചാണ് രചിച്ചത്. കോട്ടയംകഥകൾ മാത്രമല്ല ഇതര ആട്ടക്കഥകൾ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോഴും മാതംഗാനനമെന്നാരംഭിക്കുന്ന വന്ദനശ്ലോകത്തിലൂടെ കീർത്തിക്കപ്പെടുന്ന മൃദംഗശൈലേശ്വരിയുടെ സാന്നിധ്യം രംഗവേദിയിൽ നിറയുന്നത് യാദൃച്ഛികമല്ലെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നവർ ഏറെയുണ്ട്.

ലോഹമൂല്യം മാത്രം പരിഗണിച്ചാൽ ഒന്നരകോടി രൂപയോളം വിലമതിക്കുന്ന, എഴുപത്തിരണ്ടുകിലോഗ്രാംതൂക്കമുള്ള, പഞ്ചലോഹവിഗ്രഹം മൂന്നുതവണ മോഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതിനെതുടർന്നുണ്ടായ ചില വെളിപ്പെടുത്തലുകളാണ് മൃദംഗശൈലേശ്വരിക്ഷേത്രത്തെ അടുത്തകാലത്ത് ജനശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവന്നത്. മോഷണം നടന്ന മൂന്നുസന്ദർഭത്തിലും ദിശാബോധം നഷ്ടപ്പെട്ട വിഗ്രഹമോഷ്ടാക്കൾ മുഴക്കുന്നിൽ തിരിച്ചെത്തിക്കണമെന്ന അറിയിപ്പോടെ വിഗ്രഹം വഴിയിലുപേക്ഷിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ദേവിയുടെ ശക്തിയും ചൈതന്യവും വെളിപ്പെടുത്തുന്ന കഥകൾ പ്രചാരത്തിലായതോടുകൂടി ആ പ്രദേശത്തേക്ക് ഭക്തർ ഒഴുകിയെത്തുന്ന സാഹചര്യമാണ് നിലവിലുള്ളത്.

മൃദംഗശൈലേശ്വരിയുടെ അനുഗ്രഹത്താലാണ് കഥകളിക്ക് മികച്ച സ്ത്രീവേഷം ചിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന് സാധിച്ചതെന്ന് പരാമർശിക്കുന്ന കഥകൾ പ്രചാരത്തിലുണ്ട്. വടക്കൻകേരളത്തിലെ തെയ്യക്കോലങ്ങളുടെ രൂപം 'മനസ്സിലെ തോന്നൽ' കൊണ്ട് യാഥാർഥ്യമാക്കിയത് മണക്കാടൻ കുരിക്കളാണ്. ഒറ്റ രാത്രികൊണ്ട് മുപ്പത്തിയഞ്ച് തെയ്യങ്ങളെ കുരിക്കൾ വളപട്ടണംകോട്ടയിൽ കെട്ടിയാടിച്ചുവെന്നാണ് വിശ്വാസം. തെയ്യത്തിന്റെ നാട്ടിലിരുന്നാണ് കഥകളിവേഷം രൂപകല്പന ചെയ്യാൻ തമ്പുരാൻ ശ്രമിച്ചത്. ആട്ടക്കാർ പുരുഷന്മാരായതുകൊണ്ട് അവർ ധരിക്കുന്ന വേഷം കൈയും മറ്റും മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ളതും സ്ത്രീയുടെ ആഹാര്യകാന്തിയ്ക്കിണങ്ങുന്നതുമാവേണ്ടിയിരുന്നു. ചുറ്റുപാടും താമസിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ വസ്ത്രധാരണത്തെ അനുകരിക്കാനും നിവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. കാരണം ഒറ്റമുണ്ടുമാത്രമുടുത്ത് മാറുമറയ്ക്കാതെ നടക്കുന്നവരായിരുന്നു കേരളത്തിലെ ഭൂരിഭാഗം വനിതകളും. അരങ്ങേറ്റദിവസമടുത്തിട്ടും സ്ത്രീവേഷം രൂപകല്പന ചെയ്യാൻകഴിയാതെ മനസ്സുമടുത്ത തമ്പുരാൻ മൃദംഗശൈലേശ്വരിക്ഷേത്രത്തിനു മുമ്പിലുള്ള കുളക്കരയിലിരുന്നു. അങ്ങനെ വിഷണ്ണനായിരിക്കുമ്പോഴാണ് അദ്ദേഹം ജലോപരിതലത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീരൂപം നിഴൽപോലെ കണ്ടത്. മൃദംഗശൈലേശ്വരി കഥകളിവേഷത്തിൽ തമ്പുരാന്റെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവെന്നാണ് നാട്ടുഭാഷ്യം സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നത്. എന്തായാലും മുണ്ടും കുപ്പായവും തട്ടവുമിട്ട ആ നിഴൽരൂപം തമ്പുരാൻ കഥകളിയുടെ സ്ത്രീവേഷമായി തീരുമാനിച്ചു. കാച്ചിമുണ്ടും തട്ടവും കുപ്പായവുമിട്ട

കഥകളി സ്ത്രീവേഷം

ക്ഷേത്രക്കുളം

ഒപ്പനവേദിയിലെ മുസ്ലീം പെൺകുട്ടിയും കഥകളി അരങ്ങിലെ സ്ത്രീവേഷവും തമ്മിൽ വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ല. കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന്റെ ജീവിതകാലത്ത് ശരീരം മറച്ചുനടന്നിരുന്നത് മുസ്ലീം സ്ത്രീകൾ മാത്രമായിരിക്കാനാണ് സാധ്യത. മാറുമറയ്ക്കാതെ നടന്നിരുന്ന കേരളീയസ്ത്രീകൾക്ക് കുപ്പായം ധരിക്കുന്ന കാര്യം സങ്കല്പിക്കാൻപോലും അക്കാലത്ത് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മലബാറിലെ സ്ത്രീകളോട് മാറുമറയ്ക്കാൻ ആദ്യം പറഞ്ഞത് ടിപ്പുസുൽത്താനാണ്. ശരീരം മുഴുവൻ മറച്ചുനടക്കുന്ന സ്ത്രീകളെ കണ്ടുപരിചയിച്ചുവന്ന ടിപ്പുസുൽത്താന് ഇവിടുത്തെ സ്ത്രീകളുടെ വസ്ത്രധാരണം അംഗീകരിക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. സ്ത്രീകൾ മാറുമറയ്ക്കണമെന്ന ഉത്തരവ് ഹിന്ദുസ്ത്രീകളെ കുപ്പായമിടുവിച്ച് മതം മാറ്റാനുള്ള ടിപ്പുവിന്റെ തന്ത്രമായി വ്യഖ്യാനിക്കപ്പെട്ടു. തുടർന്നുവന്ന സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങളാണ് വടക്കൻകേരളത്തിലെ സവർണവിഭാഗങ്ങളെ തിരുവിതാംകൂറിലേക്ക് പലായനം ചെയ്യിച്ചത്. ചരിത്രം ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും തന്റെ അരങ്ങിൽ ഉർവശിയേയും പാഞ്ചാലിയേയും കുന്തിയേയും ലളിതയേയും മറ്റും മുസ്ലീം സ്ത്രീയുടെ ആഹാര്യശോഭയിൽ പ്രത്യക്ഷമാക്കാനാണ് കോട്ടയംതമ്പുരാനെ മൃദംഗശൈലേശ്വരി തോന്നിപ്പിച്ചത്.

മൃദംഗശൈലേശ്വരിക്ഷേത്രത്തിന്റെ പിന്നിലായി പുരളിമല കാണാം. മുത്തപ്പൻതെയ്യത്തിന്റെ ആസ്ഥാനവും ഇതേ മലതന്നെയാണ്. കുറിച്യരും തീയ്യരുമാണ് ഒരുകാലത്ത് ക്ഷേത്രത്തെ സംരക്ഷിച്ചുനിർത്തിയത്. ഇപ്പോഴും ഈ രണ്ടു വിഭാഗക്കാർക്കും ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രത്യേക അവകാശങ്ങളുണ്ട്. സമൂഹത്തിലെ നാനാവിഭാഗക്കാരായ ജനങ്ങളോട് അടുത്തബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്ന ഈ ആരാധനാലയത്തിന്റെ ഖ്യാതി നാടെങ്ങുമെത്തിയിരുന്നു. ആ പ്രശസ്തിക്ക് കോട്ടയംകൃതികൾ ഇപ്പോൾ തിളക്കം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. മഹാഭാരതത്തിലെ പാണ്ഡവരുടെ കഥ മുൻനിർത്തി ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളെയും മാനവികമൂല്യങ്ങളെയും ചർച്ചചെയ്യുന്ന കോട്ടയംകൃതികൾ മലയാളസാഹിത്യത്തിന്റെയും കളിയാട്ടവേദിയുടെയും

പുരളിമല

കരുത്താണ്. അതിലൂടെ വടക്കൻകേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരികപാരമ്പര്യത്തെയും ചരിത്രത്തെയും മലയാളിയുടെ പൊതു അരങ്ങിലേക്കുയർത്തിയതാണ് കോട്ടയത്തുതമ്പുരാന്റെ ഏറ്റവും വലിയ സംഭാവന.

ആധാരഗ്രന്ഥങ്ങൾ

1. കുഞ്ഞികൃഷ്ണൻനായർ, മേക്കുന്നത്ത്, കോട്ടയം കഥകൾ ഒരു പഠനം, കോഴിക്കോട്, പി. കെ. ബ്രദേഴ്സ്.
2. ശിവശങ്കരപിള്ള, മങ്കൊമ്പ്; സി.കെ. ശിവരാമപിള്ള, കഥകളി സ്വരൂപം, കോഴിക്കോട്, മാതൃഭൂമി
3. ബാലകൃഷ്ണൻ കെ. 2011: പഴശ്ശിയും കടത്തനാട്ടും, കോട്ടയം, ഡി.സി.ബുക്സ്
4. വാസുദേവൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്, കിള്ളിമംഗലം, കലാമണ്ഡലം എം.പി.എസ്. നമ്പൂതിരി 2013: കഥകളിയുടെ രംഗപാഠചരിത്രം, കോഴിക്കോട് മാതൃഭൂമി ബുക്സ്